

Tjänsteställe, handläggare
Allmän och strategisk kollektivtrafik, Sofie
Östlund

Sammanträdesdatum
2025-05-21

FöredragningsPM
Dnr: 25RS3818

Organ
Kollektivtrafiknämnden

Anskaffning av tåg (ER1) för trafik inom Mälardalstrafik

Förslag till beslut

Kollektivtrafiknämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta

att ersätta beslutet i regionfullmäktige 2023-04-24 § 54 (dnr 22RS11647) med nedanstående förslag till beslut,

att ingå uppdragsavtal med AB Transitio som ger AB Transitio uppdraget att avropa och anskaffa 0,5 Dosto ER1-fordon med tillhörande högvärdeskomponenter och strategisk utrustning samt upphandla därtill hörande finansiering,

att ingå ett borgensåtagande såsom för egen skuld (proprieborgen) upp till 110 miljoner kronor jämte därpå löpande ränta och kostnader för den upphandlade finansieringen samt

att ge i uppdrag samt be fullmäktiga Mälardalstrafik att gentemot AB Transitio företräda Region Örebro län i arbetet med att avropa, anskaffa, förvalta och utveckla ingående Dosto ER1 med tillhörande högvärdeskomponenter och strategisk utrustning samt att ingå hyresavtal.

Sammanfattning

Mälardalstrafiks regionalstågstrafik med Mälartåg binder ihop regioner, städer och människor och främjar en livskraftig Stockholm-Mälardalsregion som fortsätter växa och utvecklas.

Under 2024 reste över 12 miljoner med Mälartåg till jobb och studier, till nära

Tjänsteställe, handläggare
Allmän och strategisk kollektivtrafik, Sofie
Östlund

Sammanträdesdatum
2025-05-21

FöredragningsPM
Dnr: 25RS3818

och kära. För att fortsätta tillhandahålla en tillfredsställande och tillförlitlig regionalstågstrafik även i framtiden behöver fordonstillgången hos Mälardalstrafik säkras. Sedan 2016 har trafikutbudet i hela systemet fördubblats, räknat i tågkilometer, på linjerna som Mälartåg trafikerar i dag. Detta till gagn för våra invånare, näringslivet i vår region och samhället i stort. Men för att fortsätta kunna erbjuda en attraktiv och stabil regionalstågstrafik i framtiden behövs fler tåg.

För att fortsätta tillhandahålla en robust, stabil och attraktiv regionalstågstrafik också i framtiden måste det tillföras ytterligare fordon till verksamheten. Om det inte görs finns en risk för en reducerad trafikomfattning jämfört med nuvarande trafikutbud. Fordonen behövs för en bättre redundans och reservkapacitet både i den vardagliga driften men också för att säkra upp trafiken när äldre fordon tas ur trafik för tunga underhållsåtgärder som tar längre tid.

På styrelsemötet den 17 januari 2025 tog Mälardalstrafiks styrelse ett beslut om att gå vidare med förslaget att anskaffa 13 fordon av modellen Dosto ER1 till Mälardalstrafiks verksamhet. Dosto ER1 är en fyrvagnars elektrisk dubbeldäckad motorvagn, utvecklad av Stadler Rail för den svenska regionaltrafiken.

Vid ett extra inkallat ägarråd som genomfördes den 12 februari 2025 beslutade ägarrådet att godkänna styrelsens beslut.

Ärendebeskrivning

Inriktningen för dagens fordonsflotta fastslogs av Mälardalstrafiks styrelse den 11 december 2013 genom fastställandet av en strategisk inriktning avseende avrop av fordon. Utöver grundbeställningen finns i den strategiska inriktningen även en option avseende anskaffning av ytterligare fordon.

Vid styrelsesammanträdet den 19 mars 2014 beslutade Mälardalstrafiks styrelse att föreslå för ägare att avropa fordon enligt grundbeställningen och beslutsärendet beskrev den kommande processen samt gav förslag till beslutsformuleringar för respektive ägare.

I februari 2022 tog Mälardalstrafik emot de tre (3) sista fordonen av modellen Dosto ER1 från AB Transitio, motsvarande den grundbeställning som gjordes för Etapp 1 och Etapp 2, vilket innebar en omfattning av totalt 45 fordon av

Tjänsteställe, handläggare
Allmän och strategisk kollektivtrafik, Sofie
Östlund

Sammanträdesdatum
2025-05-21

FöredragningsPM
Dnr: 25RS3818

modellen Dosto ER1.

I juni 2022 togs åtta (8) Dosto ER1 och tre (3) Regina X50 över från Region Uppsala vid integrationen av Upptåget. Totalt har Mälardalstrafik i dagsläget 53 fordon av typen Dosto ER1 och nio (9) fordon av typen Regina X50 till sitt förfogande.

Vid styrelsesammanträdet den 11 december 2024 presenterade beredningsgruppen två (2) förslag avseende fordonsanskaffning; 10 respektive 15 Dosto ER1-fordon. Efter styrelsemötet har dialog och fortsatt arbete pågått inom och mellan ägarregionerna, inom tjänstemannaorganisationen på Mälardalstrafik och i samverkan med AB Transitio.

Resultatet av detta är att förslag till fordonsanskaffning bestäms till totalt ytterligare 13 Dosto ER1-fordon inklusive de sedan tidigare tre (3) beslutade enligt Tidigare Besluten. Detta alternativ möjliggör en rimlig reserv för att hantera underhåll och skador samt en viss utökning av trafiken, framför allt på sträckan Stockholm-Uppsala. Ett beslut om fordonsanskaffning medför dels att tillräcklig depåkapacitet behöver tillgodoses, dels att förutsättningar för att utöka såväl trafik som fordons- och depåkapacitet i kommande trafikavtal behöver säkerställas.

Det blir en fördelning mellan regionerna där Region Stockholm och Region Uppsala kommer att stå för nio av de 13 nya fordonen varav Region Stockholm fem (5) och Region Uppsala fyra (4). Två av Stockholms fordon och två av Uppsalas är för att ersätta de fyra fordon som gick åt efter att SJ slutade köra Stockholm-Uppsala. Region Sörmland står för två och ett halvt fordon (2.5), Region Västmanland ett halvt (0.5), Region Örebro län ett halvt (0.5) och Region Östergötland ett halvt (0.5) fordon.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Kollektivtrafik används i högre grad av kvinnor än av män. En förbättrad tågtrafik, gynnar därmed kvinnors möjligheter till arbets- och studiependling, egen ekonomi och oberoende rörlighet.

Förbättrad tågtrafik kan bidra till ökad rörelsefrihet och trygghet för barn och unga. Tillgängliga och tillförlitliga resor stärker barns rätt till delaktighet enligt barnkonventionen.

Tjänsteställe, handläggare
Allmän och strategisk kollektivtrafik, Sofie
Östlund

Sammanträdesdatum
2025-05-21

FöredragningsPM
Dnr: 25RS3818

Ekonomiska konsekvenser

För de Dosto ER1-fordon som nyanskaffas ska respektive ägare ingå ett borgensåtagande såsom för egen skuld (proprieborgen) till AB Transitio om 220 miljoner kronor per fordon. I underlagen från Mälardalstrafik finns en tabell som visar på sammanlagt proprieborgensbelopp för respektive region om styrelsens förslag om nyanskaffning av 13 stycken Dosto ER1-fordon beslutas. För Region Örebro län 110 miljoner kronor för 0,5 fordon.

Hyra för varje tillkommande fordon bedöms, efter att AB Transitio slutligen övertagit fordonen, (FTO), uppgå till cirka 15,5–16,5 miljoner kronor per år. Hyreskostnaden fördelas enligt Samverkansavtal avseende verksamheten i Mälardalstrafik Aktiebolag, bilaga 3 (Principer för Finansiering av samarbetet och verksamheten). För närvarande pågår en översyn av bilaga 3 för att se att den såväl följer principerna för finansiering av samarbetet som att identifiera eventuella behov av justeringar i den intäkts- och kostnadsfördelningsmodell som fördelar intäkter respektive kostnader till respektive mellan ägarna till Mälardalstrafik. Beslutet kan innebära ökade driftskostnader för Region Örebro län, men det fastslås efter avrop genomförts.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM kollektivtrafiknämnden 2025-05-21
§ 04 Protokollsutdrag Extra styrelsesammanträde Mälardalstrafik
§ 07 Ägarråd för Mälardalstrafik Anskaffning av 13 fordon Dosto ER1

Johan Ljung
Områdeschef kollektivtrafik

Skickas till:
Regionstyrelsen